

GIG
CYMRU
NHS
WALES

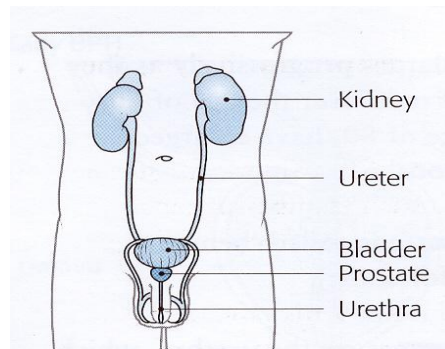
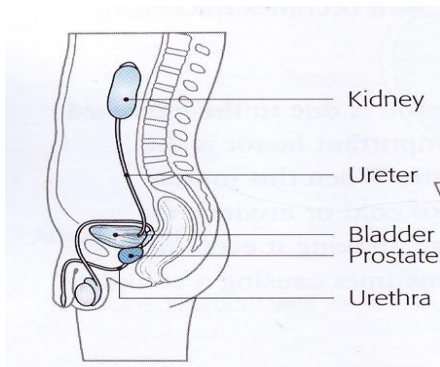
Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

Echdoriad Trawswrethrol o'r Brostad (TURP)

Adran Wroleg

Ble mae'r Chwarren Brostad?

Lleolir y chwarren brostad o dan y bledren sydd y tu ôl i asgwrn yr arffed - **gweler y diagram isod**. Mae'r wrethra (pibell ddŵr) yn rhedeg o'r bledren trwy'r brostad i flaen y pidyn. Wrth i'r brostad fynd yn fwy, gall wasgu ar yr wrethra, ac oherwydd hynny, bydd troethi'n anoddach. Gall hyn hefyd effeithio ar y bledren gan achosi symptomau megis gorfod pasio dŵr yn aml a gorfod pasio dŵr ar frys.

Atgynhychwyd â chaniatâd caredig Health Press Ltd, Rhydychen

Beth mae'r Chwarren Brostad yn ei wneud?

Mae'n organ atgenhedlu. Ei brif swyddogaeth yw cynhyrchu hylif sy'n maethu'r sberm ac yn helpu i hylifo'r semen ar ôl alldaflu.

Pam fydd y Chwarren Brostad yn mynd yn fwy?

Wrth i ddynion heneiddio, bydd y brostad yn mynd yn fwy oherwydd Hyperplasia (Gordwf) Anfalaen y Brostad (BPH). Mae hon yn broses heneiddio arferol. Mae'n effeithio ar 1 o bob

3 o ddynion dros 50 oed. Nid yw BPH yn achosi canser y brostad; mae hynny'n glefyd hollol wahanol.

Beth yw manteision y llawdriniaeth?

Mae'n tynnu neu'n agor y rhannau rhwystrol o'r brostad, sy'n gallu gwella'r gallu i basio dŵr

Beth yw'r risgiau?

Cyffredin

Gwaedu dros dro, enynfa ysgafn ac amllder troethi ar ôl llawdriniaeth
Ni chynhyrchir unrhyw semen yn ystod orgasm (anterth sych) yn achos oddeutu
75% ar ôl TUIP
20% ar ôl TUIP
Efallai na wnaiff leddfu pob un o symptomau'r brostad

Achllysurol

Codiadau gwael (Analluedd yn achos oddeutu 5-10% o gleifion)
Haint yn y bledren neu'r arenau y bydd angen gwrthfotigau i'w drin
Gwaedu y bydd yn rhaid dychwelyd i'r theatr neu gael trallwysiad gwaed yn ei sgil
Angen posibl i ailadrodd y driniaeth yn ddiweddarach oherwydd rhwystr arall
(10% o gleifion)
Os na fydd y bledren yn gwagio'n briodol, efallai y bydd angen hunan-gathetreiddio i
wagio'r bledren yn llwyr
Methu â phasio dŵr ar ôl llawdriniaeth (bydd hynny'n golygu bod angen
cathetreiddio wrinol)

Prin

Canfod canser annisgwyl yn y meinwe a dynnwyd (efallai bydd angen rhagor o
driniaeth yn sgil hynny)
Anaf i'r bibell ddŵr (yr wrethra) gan achosi creithiau
Anymataliaeth dros dro neu barhaol
Amsugno hylif dyfrhau gan achosi dryswch, methiant y galon
(Syndrom TUR)
Twll yn y bledren a fydd yn gofyn am gathetr wrinol dros dro neu lawdriniaeth i'w
atgyweirio

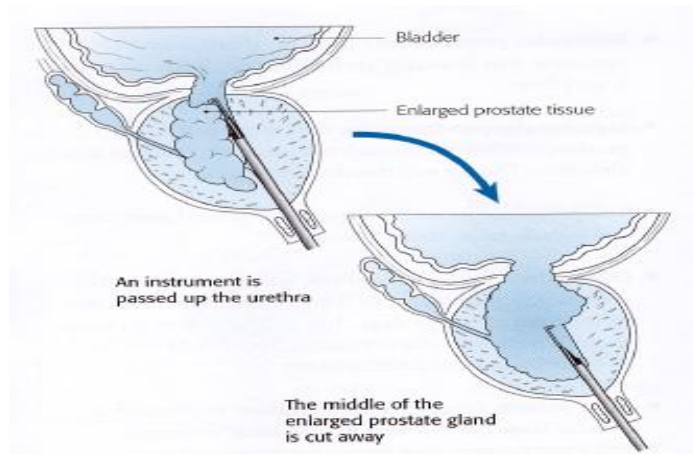
A oes unrhyw ddewisiadau eraill ar gael?

Aros yn wyladwrus – arsylwi eich symptomau wrinol yn unig, meddyginiaethau,
cathetr wrinol neu stent prostatig.

Beth sy'n digwydd yn ystod llawdriniaeth (TURP)?

Yn ystod y llawdriniaeth, tynnir rhan ganol y chwarren brostad sy'n gwasgu'r
wrethra - **gweler y diagram isod**. Anfonir meinwe'r brostad i'r labordy i

gael ei harchwilio o dan ficrosgop. Bydd y llawdriniaeth fel arfer yn para tua 30-60
munud.

Atgynhyrchwyd â chaniatâd caredig Health Press Ltd, Rhydychen

Beth yw Endoriad Trawswrethrol y Brostad (TUIP)?

Gelwir y driniaeth hon hefyd yn endoriad yng ngwddf y bledren. Rhoddir y driniaeth hon i ddynion sydd â symptomau rhwystrol yn y llwybr wrinol ond sydd â phrostat cymharol fach. Mae'n llawdriniaeth eithaf cyflym a wneir o dan anesthetig. Bydd yn para oddeutu 20 munud. Mae'r posibilrwydd o brofi sgil-efeithiau yn dilyn TUIP yn is nag yn achos TURP.

Bydd telesgop a camera yn cael eu symud i fyny drwy'r wrethra i'r brostad. Gwneir un neu ddau o doriadau bychan yng ngwddf y bledren a'r brostad yn lle tynnu meinwe o'r brostad fel y gwneir yn achos TURP. Trwy wneud hyn, agorir gwddf y bledren a'r wrethra prostateg gan greu sianel ehangach i basio dŵr drwyddi.

Beth sy'n digwydd cyn y llawdriniaeth?

Cyn eich llawdriniaeth, gofynnir i chi fynd i'r Clinig Cyn Derbyn. Diben hynny yw sicrhau eich bod yn ddigon iach a heini i gael eich llawdriniaeth. Gofynnir cwestiynau i chi am eich iechyd cyffredinol a byddwch yn cael rhai neu bob un o'r profion canlynol: profion gwaed ac wrin, pelydr-x ar y frest ac ECG (olrhain gweithgarwch y galon). Mae'r rhain yn brofion arferol cyn llawdriniaeth. Byddwch yn cael cyfle hefyd i ofyn unrhyw gwestiynau.

Eich llawdriniaeth

Gofynnir i chi beidio â bwyta nac yfed unrhyw hylifau nad ydynt yn hylifau clir (er enghraifft cawl, llaeth ac ati) am 6 awr cyn eich llawdriniaeth. Gallwch gymryd hylifau clir (dŵr/diodydd meddal) hyd at 2 awr cyn eich llawdriniaeth. Ar ôl hynny, gofynnir i chi beidio ag yfed unrhyw beth arall. **Os ydych chi'n ddiabetig sy'n ddibynnol ar inswlin, bydd angen cyfarwyddyd arbennig arnoch chi. Trafodwch hyn â'ch nyrs.**

Cyn mynd i'r theatr, gofynnir i chi gael cawod a gwisgo gŵn ysbyty a hosanau arbennig. Diben yr hosanau yw helpu i leihau'r risg o gael clotiau yn eich coesau. Os ydych chi'n teimlo'n bryderus ac os yw hynny'n briodol, efallai eich bod wedi cael meddyginiaeth i'ch ymlacio ('pre-med') ar bresgripsiwn. Rhoddir y feddyginiaeth hon

i chi ar y ward cyn i chi fynd i'r theatr. Bydd nyrs yn mynd gyda chi i'r theatr, a byddwch yn cael eich cludo oddi yno i'r ystafell anesthetig ble byddwch yn cael eich anesthetig.

Beth fydd yn digwydd ar ôl y llawdriniaeth?

Bydd y nyrsys yn gwirio pwysedd eich gwaed, cyfradd curiad eich calon a'ch cyfradd anadlu, eich poen a'ch allbwn wrin yn rheolaidd. Wrth i chi adfer wedi'r anesthetig, bydd y gwiriadau hyn yn digwydd yn llai aml.

Isod, rhestrir y tiwbiau a'r draeniau y gallech eu cael. Peidiwch â phoeni amdanynt - eu diben yw rhoi hylifau i chi neu i ddraenio hylifau o'ch corff. Fel arfer, cânt eu tynnu ar yr un diwrnod neu ar y bore canlynol.

- **Trwyth mewnwythiennol** - (IVI neu ddiferwr) - Bydd canwla (tiwb plastig main) yn cael ei osod mewn gwythïen yn eich braich a bydd hylif yn cael ei lifo drwyddi i sicrhau na fydd eich corff yn brin o hylif. Gellir ei ddefnyddio hefyd i roi gwrthfotigau mewnwythiennol, gwaed ac ati i chi. Pan fyddwch chi'n yfed a ddim yn teimlo'n sâl, caiff yr IVI ei thynnu.
- **Cathetr wrinol** - Gosodir cathetr (tiwb) yn y bledren ar ddiwedd y llawdriniaeth i ddraenio wrin o'ch bledren. Bydd yr wrin sy'n dod allan o'r cathetr wedi'i staenio â gwaed. Caiff hylif clir (dyfrhau) ei redeg i mewn ac allan o'r bledren drwy'r cathetr. Diben gwneud hyn yw fflysio'r gwaed o'r bledren a bydd yn helpu i atal clotiau gwaed. Fel arfer, caiff y cathetr ei dynnu ar y diwrnod ar ôl eich llawdriniaeth os na fydd eich wrin yn rhy waedlyd. Os byddwch chi'n pasio dŵr ar ôl i'r cathetr gael ei dynnu, byddwch chi'n cael mynd adref.

Am faint fyddaf i yn yr ysbyty?

Diwrnod neu ddau

A fyddaf i'n cael unrhyw driniaethau dilynol?

Ni fydd ar bob claf angen apwyntiad ychwanegol yn y clinig. Os bydd eich meddyg am i chi gael eich gweld yn y clinig eto, byddwch yn cael gwybod am hynny.

Gwybodaeth ynghylch Rhyddhau

Troethi - Efallai y gwnewch chi brofi rhywfaint o anesmwythdra wrth basio dŵr am ddiwrnod neu ddau ar ôl eich llawdriniaeth. Os bydd hynny'n gwaethygu neu os bydd gennych dymheredd neu os byddwch yn pasio dŵr drewllyd a allai awgrymu haint ym mhibell y bledren, dylech hysbysu'ch meddyg teulu oherwydd efallai y bydd angen gwrthfotigau arnoch.

Anhawster rheoli pasio dŵr ynghyd â gollyngiadau a gorfod pasio dŵr ar frys ac yn aml. Dylai'r symptomau hyn wella'n araf dros 4-8 wythnos ar ôl y llawdriniaeth. Mae'n bwysig cofio, po hiraf y gwnaethoch chi brofi'r pasio dŵr cyn y llawdriniaeth, mwyaf yn y byd y gall gymryd adennill rheolaeth lawn ac arferol ar y bledren.

Mae'n gyffredin profi mymryn o waed yn yr wrin am oddeutu

2-3 wythnos. Tua 10 diwrnod ar ôl eich llawdriniaeth bydd y cramennau a ffurfiwyd yn disgyn oddi ar y brostad ac efallai y gwnewch chi sylwi ar rywffaint o waed yn eich dŵr. Fel arfer, bydd hyn yn diflannu trwy yfed mwy o hylifau. **Os bydd y gwaedu'n drwm ac yn ddi-baid, neu os byddwch chi'n pasio clotiau yn eich dŵr, dylech chi gysylltu â'ch meddyg teulu.**

Yn anaml iawn, gall clot rwystro'r beri rhwystr yn yr wrethra a bydd hi'n amhosibl pasio dŵr. Os bydd hyn yn digwydd, bydd angen i chi ddod i'r ysbyty, ac yno, bydd y meddyg yn rhoi cathetr i chi i fflysio'r clotiau gwaed o'r bledren. Efallai y bydd angen i chi aros dros nos yno.

Coluddion - Ceisiwch beidio â mynd yn rhwym oherwydd gall gorfod ymdrechu i gael eich gweithio achosi gwaedu. I atal rhwymedd, sicrhewch fod eich diet yn cynnwys digon o ffibr (grawnfwyd, bara brown, bran), yfwch o leiaf 8 cwpan o hylif bob dydd a gwnewch ymarfer corff yn rheolaidd.

Ymarfer corff - Peidiwch â chodi pethau trwm, gorymdrechu, gwneud ymarfer corff egniol neu seiclo am oddeutu 6 wythnos ar ôl eich llawdriniaeth i ganiatáu i'r corff wella. **Dylech chi allu ailafael yn eich gweithgareddau arferol o fewn 4 wythnos.**

Gyrru - Byddwch chi'n gallu gyrru ar ôl oddeutu wythnos ond ceisiwch osgoi teithiau hir am tua 6 wythnos. Holwch eich cwmni yswiriant yn gyntaf.

Cyfathrach rywiol - Dylech chi allu ailafael mewn gweithgarwch rhywiol oddeutu 2-3 wythnos ar ôl y llawdriniaeth. Alldaflu atchwel (anterth sych) yw sgîl-ffaith hirdymor mwyaf cyffredin TURP. Bydd y semen yn mynd i mewn i'r bledren yn lle dod allan trwy'r pidyn. Ni ddylai hyn effeithio ar eich teimladau ynghylch cyfathrach rywiol na'r gallu i gael cyfathrach rywiol, ond bydd 1 o bob 10 dyn yn canfod na fyddant yn cael codiad mor dda ar ôl TURP. Os bydd hynny'n broblem, dylech drafod y mater â'ch meddyg.

Meddyginiaethau i'w cymryd gartref

Dylech barhau i gymryd eich meddyginiaethau arferol oni byddwch wedi cael cyngor gwahanol. Fel arfer, ni fydd angen unrhyw feddyginiaethau eraill ar ôl y llawdriniaeth hon. Fe wnaiff eich nyrs drafod hynny â chi.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu bryderon, rhestrir rhifau cyswllt y wardiau Wroleg a'r nyrsys Wroleg isod:-

Ward Wroleg:-

D 2 Gorllewin:- 01633 - 234132

Uned Asesu Wroleg-

Rhif ffôn:- 01633 - 234029 (24 awr)

Nyrsys Clinigol Arbenigol Wro-Oncoleg -

Julie Simpson, Louise Broadway, Kathleen Connor-Middleton, Jessica Morgan.
Rhif ffôn:- 01633 – 238976

Dydd Llun - Dydd Gwener (oriau swyddfa)

Cyfeiriadau:

(1) Cymdeithas Llawfeddygon Wrolegol Prydain (2004) *Procedure Specific Consent Forms for Urological Surgery*

(2) Tanagho EA, McAninch JW (2003) Smith's General Urology

**"This document is available in English /
Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg**

